IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

# KANCELARIA SEJMU
# Biuro Komisji Sejmowych

## PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja Polityki Społecznej i Rodziny**

■ **Podkomisji stałej do spraw rodziny**
**(nr 6)**
z dnia 8 marca 2023 r.

# Pełny zapis przebiegu posiedzenia

# Komisji Polityki Społecznej i Rodziny

# – podkomisji stałej do spraw rodziny (nr 6)

8 marca 2023 r.

Podkomisja stała do spraw rodziny, obradująca pod przewodnictwem poseł **Ewy Kozaneckiej (PiS)**, przewodniczącej podkomisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

**– zapoznanie się z informacją na temat realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019–2023.**

W posiedzeniu wziął udział **Stanisław Szwed** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Monika Korzewicz**, **Dariusz Lipski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

**Przewodnicząca poseł Ewa Kozanecka (PiS):**

Szanowni państwo, witam bardzo serdecznie na posiedzeniu podkomisji stałej do spraw rodziny.

Witam serdecznie pana ministra Stanisława Szweda z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Witam serdecznie panią Katarzynę Klimiuk, zastępcę dyrektora Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej MRiPS, oraz panią Annę Kowalską, naczelnika wydziału w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej MRiPS.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został państwu doręczony. Czy są uwagi do porządku? Nie słyszę, zatem stwierdzam, że podkomisja przyjęła porządek dzisiejszego posiedzenia. Przypomnę, że tematem dzisiejszego posiedzenia jest zapoznanie się z informacją na temat realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019–2023.

Przechodzimy zatem do realizacji naszego porządku. Panie ministrze, proszę o głos.

**Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:**

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca, szanowne panie poseł, jeśli chodzi o program „Posiłek w szkole i w domu", to edycja programu, która biegnie od 2019 r., jest do 2023 r., czyli w tym roku jest ostatni rok tej perspektywy. Przygotowujemy też program na następne lata, ale rozumiem, że tematem dzisiejszego posiedzenia jest przedstawienie informacji dotyczących realizacji tego programu. Postaram się też go tutaj w skrócie przedstawić, przybliżyć cele programu i środki, jakie przeznaczyliśmy na jego realizację.

Jeśli chodzi o istotę tego programu, to oczywiście jest on podyktowany tym, aby dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zapewnić zjedzenie gorącego posiłku przygotowywanego w stołówce szkolnej, ale też zapewnić pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym i o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Sama nazwa „Posiłek w szkole i w domu" o tym świadczy.

Program składa się z trzech modułów. Pierwszy moduł jest dla dzieci i młodzieży, drugi moduł dla osób dorosłych, a trzeci moduł to jest organizacja stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. Ten trzeci moduł jest pod opieką Ministerstwa Edukacji i Nauki. Jeśli chodzi o pierwsze dwa moduły, to oczywiście nasze ministerstwo odpowiada za realizację programu. Tak jak już powiedziałem, jeśli chodzi o pierwszy i o drugi

moduł programu, mają zapewnić dzieciom, uczniom i młodzieży oraz osobom dorosłym, zwłaszcza osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym i samotnym, pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Adresatem tego programu zgodnie z ustawą o pomocy społecznej… To są działania z zakresu zadań własnych gmin, które wspieramy. Finansowo wspieramy gminy w realizacji tego zadania.

Moduł trzeci, tak jak już powiedziałem, to jest wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły poprzez stworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłków w trakcie pobytu w szkole i organizację stołówek oraz miejsc spożywania posiłków. Jak już powiedziałem, adresatami są Prawo oświatowe i MEiN.

Do 31 grudnia ubiegłego roku kryterium dochodowe w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu" wynosiło 150% kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej. Dla osoby samotnie gospodarującej była to kwota 1164 zł, dla osoby w rodzinie – 900 zł. Pod koniec roku przyjęliśmy rozwiązanie, które zapewnia… Podnieśliśmy kryterium dochodowe ze 150% do 200%. W tej chwili, jeśli chodzi o samotnych, jest to kwota 1552 zł, a jeśli chodzi o rodziny – 1200 zł na osobę w rodzinie. Czyli też pozytywne rozwiązanie podnoszące kryterium dochodów uprawniających do korzystania z tej formy posiłku.

Ze środków w ramach tego programu pomoc mogą otrzymać dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej, osoby i rodziny znajdujące się w trudnych sytuacjach, szczególnie osoby starsze, chore i niepełnosprawne, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Jeśli chodzi o finansowanie programu, to w jego ramach możliwe jest również dofinansowanie posiłków dowożonych osobom dorosłym, np. niewychodzącym z domu, które same nie są w stanie przygotować posiłków ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność.

Program zapewnia ponadto pozyskanie dodatkowych środków na dowóz posiłków w ramach modułu drugiego. Włodarze miast mogą pozyskać zwiększenie dotacji do 5% środków finansowanych z przeznaczeniem na dowóz posiłków w gminie, w szczególności dla osób starszych i niepełnosprawnych. Co do dodatkowych środków dla gmin, które prowadzą samodzielne stołówki szkolne, tu też dotacja może być zwiększona o 5%.

Finansowanie programu jest ze środków budżetu państwa oraz ze środków własnych jednostek samorządu terytorialnego. Ogólna kwota w okresie 2019–2023 na program to 2 mld 750 mln zł, czyli rocznie 550 mln zł, z tego na realizację modułów pierwszego i drugiego – rocznie 510 mln zł, czyli łącznie 2 mld 550 mln zł. Na realizację modułu trzeciego, czyli na stołówki, przewidziano 200 mln zł z budżetu państwa na okres 2019–2023.

Jeśli chodzi o realizację programu w poszczególnych latach, liczba osób objętych programem w 2019 r. wynosiła ponad 1 044 000 osób, w 2020 r. była podobna liczba, w 2021 r. – ponad 873 tys. osób, w 2022 r. – 766 592 osoby, które z tego programu skorzystały. Liczba dzieci w poszczególnych latach: w 2019 r. to było 512 tys. dzieci, w 2020 r. trochę mniej – 457 tys. dzieci, w 2021 r. – 384 tys., w 2022 r. – 351 tys. dzieci. Do tego oczywiście dochodzą osoby dorosłe: w 2019 r. – 532 tys., w 2020 r. – 556 tys., w 2021 r. – prawie 490 tys. osób, w 2022 r. – 415 tys. osób.

Jeśli chodzi o koszty, to tutaj są łączne koszty, czyli zarówno nasze środki budżetowe, jak i samorządów. W 2019 r. to było ponad 657 mln zł, w 2020 r. – ponad 615 mln zł, w 2021 r. – też podobna kwota, w 2022 r. – prawie 649 mln zł. Środki własne gmin w 2019 r. były na poziomie 200 mln zł, a w 2022 r. – 192 mln zł. Środki z budżetu państwa wyniosły 456 mln zł w 2019 r., a w 2022 r. była podobna kwota.

Jeżeli byłaby jeszcze potrzeba, to mamy też to rozbite na poszczególne województwa. Na przykład województwo pani przewodniczącej – kujawsko-pomorskie. Skorzystało 88 551 osób, w tym na wsi – 41 441. U pani poseł w województwie lubelskim skorzystało 61 558, na wsi – 15 085 osób. Jest jeszcze pani poseł, która teraz doszła. Nie wiem, z którego województwa. No dobrze, to byłoby tyle.

Teraz jeszcze dane, które mamy z tego roku realizacji programu. W 2023 r. zgodnie z tym, iż ten program jest realizowany, tak jak już wcześniej mówiliśmy, zostały rozesłane do wojewodów informacje dotyczące podziału kwoty 510 mln zł. Mogę podać kwoty

na województwo kujawsko-pomorskie – 8 mln 282 tys. zł, na województwo lubelskie – 6 mln 681 tys. zł.

Pani poseł z którego województwa?

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

Zachodniopomorskie się kłania.

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

Zachodniopomorskie – 4 mln 897 tys. zł. W tym roku na tę kwotę. Pierwsza transza, która poszła, to było 100 mln zł. Tyle zostało przekazane.

Jeżeli państwo mają pytania, to oczywiście odpowiemy na wszelkie pytania. Dziękuję bardzo.

**Przewodnicząca poseł Ewa Kozanecka (PiS):**

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Otwieram zatem dyskusję. Czy są pytania?

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

Przepraszam. Po prostu trzy ważne spotkania w jednym momencie w Sejmie…

**Przewodnicząca poseł Ewa Kozanecka (PiS):**

Proszę, pani poseł Kotula.

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

Dobrze. Myślę, że warto przypomnieć, że Lewica też złożyła ustawę o darmowych posiłkach. W naszym przekonaniu to jest jakiś taki ważny element kierunkowy, jeśli chodzi o politykę społeczną.

Żałuję, że nie zdążyłam. Bardzo przepraszam. Spieszyłam się z drugiego spotkania, ale rozumiem, że pan minister już mniej więcej zreferował, jak to wygląda.

Chciałabym zapytać, czy pan minister uważa, że realny jest ten kierunek, o którym właśnie mówi Lewica. Tak? Ciepły posiłek w każdej szkole i w każdym przedszkolu, jak rozumiem, mógłby zostać zrealizowany?

**Przewodnicząca poseł Ewa Kozanecka (PiS):**

Proszę, panie ministrze.

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

Tak jak wcześniej mówiłem, to tylko jeszcze raz powtórzę, że podnieśliśmy…

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

Bardzo przepraszam za to spóźnienie.

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

Podnieśliśmy kryterium dochodowe do 200%. W efekcie zwiększyła się wtedy możliwość otrzymania posiłku.

Przeznaczamy łącznie co roku 550 mln zł. Z tego 40 mln zł idzie na program stołówkowy. Do tego trzeba też dołączyć te kwoty, które przeznaczają samorządy. To jest też średnio prawie 200 mln zł. Łącznie na posiłek w domu i w szkole są przeznaczane środki w okolicach 700 mln zł.

Na dzisiaj nie pracujemy nad takim rozwiązaniem, o którym mówi pani poseł, dotyczącym tego, żeby wprowadzić całkowicie bezpłatne wyżywienie. Oczywiście to też jest kwestia do dyskusji, bo to jest kwestia, na ile można…

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

Dobrze. A czy mogę też zapytać tak z ciekawości, w jakim…

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

Jeszcze dokończę. Na ile można byłoby tutaj jeszcze też dojść do porozumienia z samorządem? Czyli jeszcze większy udział samorządu?

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

No właśnie. Chciałam też o to zapytać. Czy są gdziekolwiek jakieś problemy z realizacją tego programu? Wiem, że to jest pytanie bardzo ogólne. Czy mają państwo jednak np. jakieś sygnały, że gdzieś są jakieś problemy? Nie wiem, jakie one mogłyby być, więc

to jest bardziej pytanie do państwa. Czy w ogóle ktoś sygnalizuje np. jakiś problem z wdrożeniem?

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

Do naszego resortu nie wpływają jakieś skargi czy uwagi, jeśli chodzi o realizację programu. Program jest realizowany dobrze. Te dane też świadczą o tym, że zadania są dobrze realizowane.

Tak jak powiedziałem, podniesienie w ostatnim roku kryterium dochodowego spowodowało, że zwiększono liczbę uczestników. Wiem, że w szkołach są różne praktyki. Nieraz jest taka sytuacja, że nawet jeżeli ktoś przekracza to kryterium, to też otrzymuje posiłek. Dużo zależy od dyrektora placówki.

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

A czy ministerstwo ma wiedzę na ten temat, czy posiłki są też realizowane cateringowo? To jest ciekawa informacja. To jest kwestia tego, czy mamy jeszcze działające stołówki, czy bardziej odchodziło się od tego w ostatnich latach, więc rozumiem, że część szkół realizuje to np. poprzez catering.

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

Dokładnie tak. W samym programie też mamy formy posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego, zakupu posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Dlatego też się pojawił trzeci moduł dotyczący wsparcia stołówek. Cieszy się on dużym zainteresowaniem. Jeżeli dobrze pamiętam, nawet chyba było większe zapotrzebowanie niż kwota 40 mln zł, którą przeznaczaliśmy, z tym że to jest akurat w gestii MEiN.

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

Rozumiem. Wsparcie stołówek, tak? Czyli ponowne uruchomienie tych stołówek, które…

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

Na uruchomienie, na modernizację stołówek.

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

Tak.

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

To w tym zakresie i tutaj na to też… Tak jak mówię, ten moduł jest nowym, dołożonym modułem. Nie pamiętam od którego roku. Trzy lata? Od samego początku? Tak, od samego początku, bo wcześniej był program dożywiania pod inną nazwą i tego nie było, a teraz przy programie „Posiłek w szkole i w domu" jest element stołówkowy.

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

Dobrze, to jeszcze dopytam, korzystając. Trzy minutki zajmę, przepraszam.

Chciałabym zapytać, bo nie wiem tego, czy jest jakaś średnia cena tego posiłku? Dlaczego o to pytam? Dlatego, że zastanawiam się, bo zwiększa nam się liczba dzieciaków z alergiami, które mają diagnozy różnych alergii pokarmowych. Coraz więcej jest pewnie tych dzieciaków z celiakią. O to też właśnie zapytam. Czy ceny posiłków jakoś się różnicują, czy też nie, czy to jest już później w gestii szkoły do zrealizowania?

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

To jest w gestii szkoły, tak że my tutaj nie prowadzimy… Nie ma w ogóle w programie określonej kwoty. Na samym terytorium naszego kraju posiłek inaczej będzie wyglądał i inne będą koszty, nie wiem, w Warszawie, a inne gdzieś w innym miejscu. Dyrektorzy szkół podejmują decyzję, jaka jest wartość tego posiłku i jaki jest ten posiłek.

**Poseł Katarzyna Kotula (Lewica):**

Dobrze. Bardzo dziękuję.

**Przewodnicząca poseł Ewa Kozanecka (PiS):**

Bardzo dziękuję. Czy są może jeszcze pytania?

To pozwolę sobie jeszcze na wypowiedź. Otóż bardzo dziękuję za ten program. Słyszę właśnie, że w szkołach dyrektorzy robią podsumowania takich programów – dyrekto-

rzy, nauczyciele, dzieci i młodzież bardzo chwalą sobie programy. Program jest bardzo potrzebny. Chciałam też od państwa usłyszeć, jak to rzeczywiście wygląda, bo oczywiście jest relacja ze strony dyrektorów, ale też dla porównania chcieliśmy usłyszeć to od państwa. Cieszę się więc, że jest ten program, że tak sprawnie przebiega i że są na to środki, a widać, że są potrzeby. Jest dużo dzieci i młodzieży, które korzystają z tych posiłków, tak że bardzo dziękuję.

Jeżeli mogę jeszcze zapytać o dalszą już perspektywę, czyli po 2023 r., jak to będzie wyglądać? Czy można już coś powiedzieć? Czy te plany są dopiero nakreślane? Dziękuję.

**Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:**

Proszę. Oddam też głos pani dyrektor.

Jeszcze jedną rzecz chciałbym dopowiedzieć w kontekście zmian w programie, ale też środków i trochę mniejszej liczby dzieci. Duży wpływ na realizację mają jednak także programy, które funkcjonują dzisiaj w naszym kraju, czyli np. program „Rodzina 500+”. To też spowodowało, że część rodziców nie korzysta z darmowych posiłków w tym zakresie, bo ich sytuacja się poprawiła w stosunku do lat ubiegłych.

Pani dyrektor Klimiuk odpowie, bo przygotowuje nową perspektywę.

**Przewodnicząca poseł Ewa Kozanecka (PiS):**

Proszę, pani dyrektor.

**Zastępca dyrektora Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej Katarzyna Klimiuk:**

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, w tej chwili pracujemy. Zaczęliśmy prace nad nowym programem. Chcielibyśmy, aby była kontynuacja na podobnych zasadach, aczkolwiek też oczywiście jesteśmy gotowi i otwarci na dyskusję.

Rozmawiamy też z samorządami, po to aby ten program usprawnić, aby wprowadzić takie elementy, które pozwoliłyby jeszcze bardziej wykorzystać… Pan minister powiedział o środkach finansowych. W tej chwili tak naprawdę mówimy o 100 mln zł, które zostały już teraz podzielone, ale trzeba pamiętać, że będzie jeszcze druga transza w drugiej połowie roku – 60 mln zł, tj. łącznie 160 mln zł na cały posiłek, plus 35 mln zł, które są już teraz w budżetach wojewodów. To są naprawdę ogromne środki. Zależy nam więc na tym, żeby ten program był jak najbardziej doskonały.

W tej chwili wystąpiliśmy też do urzędów wojewódzkich. One mają najbliższy kontakt z terenem, a chodzi o to, aby zebrali nam wszystkie pomysły i jakieś sugestie. Czekamy na te informacje. Wtedy zbierzemy to, co dostaniemy z urzędów wojewódzkich, przepracujemy to razem z naszymi propozycjami. Chcielibyśmy w pierwszym półroczu mieć już doprecyzowany projekt, bo z końcem roku program się skończy, więc żeby z nowym rokiem rozpocząć z nową perspektywą.

W tej chwili analizujemy, przyjmujemy też wnioski samorządów, badamy, opieramy się na naszej statystyce, na tym, co do tej pory robiliśmy, na tych wszystkich głosach. Zestawimy to, co mamy z terenu, i nasze przemyślenia. Planujemy to kontynuować na podobnych zasadach, chyba że gdzieś pojawią się jakieś nowe elementy, ale z reguły, tak jak tu pan minister podkreślał, problemów w terenie nie ma. Program naprawdę idzie bardzo płynnie, więc myślę, że jakichś bardzo znaczących różnic w nowej perspektywie nie będzie.

**Przewodnicząca poseł Ewa Kozanecka (PiS):**

Bardzo dziękuję. Czy są jeszcze pytania? Zatem dziękuję, szanowni państwo.

Bardzo serdecznie chciałabym podziękować, panie ministrze. Paniom bardzo dziękuję za merytoryczne przedstawienie informacji i za udzielenie odpowiedzi. Dziękuję serdecznie. Zamykam dyskusję i posiedzenie. Dziękuję.